

Arbres invisibles?

Presentació

Conèixer com s'ha fabricat un objecte de consum tan senzill i quotidià com és un llapis ens ajudarà a prendre consciència de la procedència dels materials que el componen i fer una reflexió crítica sobre l'ús que en fem.

Objectius educatius

1. Reflexionar sobre les conseqüències que té per a un mateix, per a les persones que ens envolten, i per a l'entorn les coses que consumim.
2. Reflexionar sobre el valor de les coses per aprendre a apreciar-les i tenir-ne cura.
3. Identificar les botigues del barri on es poden comprar

Activitats

No sé sap com però avui han aparegut tots els llapis escampats pel taller. Què haurà passat? una senzilla acció de recollida i d'endreçar el material serà l'excusa per iniciar l'activitat que tot seguit us proposem.

T'ho has preguntat mai?

Un cop haurem endreçat el material demanem als infants que escullin el llapis que més els agrada. I iniciem una conversa en base a les següents preguntes?

- Per què l'has escollit?
- Teniu a casa llapis? Per a què els utilitzeu?
- Què fem quan es fan petits?
- Què passaria si no tinguéssim llapis?
- Sabeu com s'han fabricat els llapis? (agafem els llapis de fusta)

Rere la pista dels arbres invisibles

L'arbre

Vius entre l'aire.
De nit vas de la terra
a les estrelles.
Quan seràs mort, encara
faràs créixer una flama.

Màrius Torres (poeta)

Organitzem un joc de pistes per descobrir com es fabriquen els llapis de fusta i el procés que segueix fins arribar a les tendes on els comprem. Ens caldrà dibuixar o aconseguir un mapamundi per il·lustrar el procés de fabricació.

El grau de dificultat de les proves dependrà de l'edat dels infants i si tenen o no adquirit l'aprenentatge de la lectoescriptura.

1. **Primera prova:** Quins són els dos materials amb els quals es fabrica un llapis?

Resposta: els materials principals són la fusta i el mineral del grafit.

2. **Segona prova:** On es troba el grafit?

Resposta: en jaciments naturals. El principal productor d'aquest mineral és la Xina.

Un cop hagin esbrinat el nom del país, hauran d'identificar-lo en el mapamundi.

Arbres invisibles

1 **Tercera prova:** Quins arbres donen la fusta per fabricar el llapis? On podrem trobar aquests arbres?

- **Resposta:** els llapis es fabriquen amb la fusta de diferents arbres com ara Pins o Til·lers. Ara bé, la fusta de l'arbre de Cedre d'encens és la més valorada i coneguda per les seves qualitats excepcionals. I l'arbre de Cedre d'Encens es troba principalment en els boscos de Sierra Nevada de Califòrnia (EEUU).
- Un cop hagin esbrinat el nom del país, hauran d'identificar-lo en el mapamundi.

Les activitats que podeu proposar per superar les proves 1, 2 i 3 són:

- Aconseguir completar un trencaclosques amb les imatges dels materials (fusta i grafit), en un temps limitat.
- També podeu optar per mostrar imatges de materials molt diferents (fusta, ferro, plàstic...) i doneu-los tres intents per aconseguir esbrinar la resposta correcta.
- Donar pistes sobre el país...endevinalles, alguna prova física....

4. **Quarta prova:** On es compren els llapis?

- Activitat: descoberta de les botigues del barri on es poden comprar llapis. Com són aquestes botigues? Quins productes hi venen? Quines diferències hi ha entre elles? Quines marques de llapis venen?
- Localitzeu també en el mapamundi la ciutat a la qual pertanyen aquestes botigues, per tal de tancar el cercle des de l'origen dels materials fins el punt de venda del producte.

5. **Cinquena prova:** L'etiquetatge de les capsas de llapis (prova pels infants de més edat)

- Activitat: ens informem de l'etiquetatge de les capsas de llapis. Triem dos o tres marques de llapis i comparem l'etiquetatge. Quina informació contenen les etiquetes? (on s'han fabricat, segells de qualitat de fusta de boscos ecològics, embolcall fet a partir de material reciclat...) Què signifiquen els segells que hi apareixen? Comparem preus, etc.
- Demaneu que portin les capsas de llapis que tenen a casa.
- Si disposeu de mitjans tècnics, animeu-los a buscar aquesta informació a través d'internet.

Finalitzada aquesta part de l'activitat convé fer una reflexió amb els infants per prendre consciència de tots els recursos que són necessaris per fabricar un llapis a fi de valorar més el producte i tenir més criteris en el moment de la compra.

És el moment d'ajudar-los a entendre que darrera de cada llapis hi ha "un arbre invisible", potser així mirarem amb altres ulls aquest senzill i quotidià producte de consum.

El recurs del mapamundi ens permetrà tenir una visió global dels recursos, de les connexions, en definitiva, del llarg viatge que recórrer un llapis fins arribar a les nostres mans.

Allarguem la vida dels llapis

Massa sovint els llapis (i altres colors), acaben a la paperera abans d'hora, a vegades perquè no els cuidem suficientment i es fan malbé, a vegades perquè s'han quedat petitets i ens costa agafar-los o ja no els volem.

Aquesta part de l'activitat pretén allargar la vida dels llapis, aprenent a donar-li més utilitats. Per fer-la, demanem a tots els nens i nenes que portin els llapis petits o trencats que tenen a casa i realitzarem conjuntament diferents tècniques plàstiques.

Llancem la pregunta: per a què creieu que poden servir aquests llapis? Què podríem fer amb ells?

Fem un llistat de totes les coses que podem fer per evitar el malbaratament dels llapis i busquem un espai al taller per donar visibilitat a totes les idees que hagin sorgit.

Aprofitem la creativitat dels nois i noies per dur a terme alguna de les propostes que plantegin. Després, convidem-los a experimentar amb les següents tècniques plàstiques.

- **Estampació:** si planxem sobre un paper o tela la punta dels *plastidecors* o rallem la cerda dels *dacs*, obtindrem una bonica estampació. Convé protegir la planxa amb un paper a sota. En funció del material podem crear capsas, bosses, nines, etc.
- Amb els retoladors o la punta dels llapis de colors, podem tacar aigua i tenyir paper, per fer postals o collarets.

Arbres Invisibles

Eix artístic: crear un museu

Aprofitant l'aprenentatge de les diferents tècniques plàstiques, us proposem que organitzeu una sessió de pintura i animeu als infants a dibuixar un arbre, en homenatge al servei que ens donen.

Munteu una exposició oberta a les famílies i al barri per mostrar aquests quadres i demaneu als infants que decideixin de quina manera explicaran tot el que han après sobre el procés de producció i cura dels llapis. Penseu en els missatges que voldreu transmetre a través de l'exposició.

Valoració

La valoració final de les diferents activitats proposades en aquesta fitxa ens hauria de permetre profunditzar en els següents aspectes:

- La idea de connectivitat. L'evolució d'un material des del seu origen fins que arriba a les nostres mans: els recursos, els impactes per a l'entorn, etc.
- Els monitors i monitores hem permès que els nois i noies desenvolupessin la seva creativitat? I que és fessin preguntes? I que fossin capaços d'expressar-se i de respectar les opinions dels altres.
- La importància de tenir cura de les coses perquè no es facin malbé ràpidament i com actitud responsable en la vida. Quan aprenem a valorar les coses també estem aprenent a valorar l'esforç de totes les persones i processos que han estat necessaris per a què aquest objecte existeixi i arribi a les nostres mans.
- L'interès i la capacitat creativa per dur a terme el petit projecte de l'exposició..

Recursos

- **Com es fabrica un llapis**

<http://losarbolesinvisibles.com/madera-de-lapiz/>
<http://www.worldwatch.org/node/6422>
http://www.bickids.com/index.php?p_id=495

- **Como estampar con *plastidecors***

<http://paulagarlina.blogspot.com.es/2012/09/como-estampar-con-plastidecors.html>

- **Agència Catalana del Consum**

Trobareu informació sobre etiquetatge.

<http://www.consum.cat/>

Més idees!

Commemorar el dia de l'arbre, 21 de març .

És un recordatori de la importància de protegir les superfícies arbrades, és un recordatori a tots els arbres del món perquè ens donen aire per respirar i el purifiquen.

